

در صلاحیت

مواد ۱۹۷ و ۱۹۹ قانون اصول محاکمات جزائی

تحت تعقیب جزائی در دیوانجنائی اصفهان است کشف میشود که مرتکب جنایت دیگری نیز که در صلاحیت دیوانجزا که دادگاه اختصاصی است شده است در این مورد این دو اتهام چگونه و در چه دادگاهی باید رسیدگی شود؟

۱ - در مورد فرض اول:

ماده ۱۹۹ قانون اصول محاکمات جزائی میگوید (۱۰۰۰) اگر شخصی مرتکب چندین جرم در جاهای مختلف بشود در محکمه ای بآن جرم رسیدگی میشود که مهمترین از جرائم در حوزه آن واقع شده است (۱۰۰۰)

بنابر این اگر محل وقوع سرقت جنائی مزبور اصفهان بود بدون شك كناه دوم متهم نیز میبایستی در دیوان جنائی اصفهان رسیدگی شود.

ولی باید دید کلمه ارجاعی که در ماده ۴۵۶ قانون اصول محاکمات جزائی ذکر شده ایجاد صلاحیت بنحوی که مورد استفاده ماده ۱۹۹ فوق باشد برای دیوانجنائی اصفهان میکنند یا نه؟

در رمله اول چنین استدلال میشود که چون دیوان کشور فقط رسیدگی بانتهام این شخص را در مورد سرقت مقرون بازار بدیوانجنائی اصفهان ارجاع کرده است بنا براین دیوانجنائی مزبور صرفاً صلاحیت رسیدگی بکناه اول را داشته و كناه دوم او چون محل وقوعش تهران است باید در دادگاه جنحه تهران رسیدگی شود ولی این استدلال مخالف با اصولی که در مواد الحاقی با اصول محاکمات جزائی دایر بر رسیدگی بکلیه اتهامات متهم در يك دادگاه ذکر شده بنظر میرسد چه بموجب مواد مزبور برای رعایت تعدد کناه و صدور دادنامه مقتضی و اجرای اشد مجازات رسیدگی بکلیه

ما در اطراف انواع صلاحیت ها از قبیل صلاحیت ذاتی و نسبی در اینجا نمی خواهیم سخنی رانده و بعنوان بحث در اطراف آن ها قلمفرسائی کنیم بلکه اشکالاتی که در عمل برای صلاحیت و اعطاء صلاحیت از طرف دیوان کشور پیش آمده و همچنین نسبت بر رسیدگی دادگاهها بگناهای که در يك ردیف نبوده و از حیث حوزه صلاحیت با هم متمایز و متفاوت هستند صوری که ممکن است بیان نموده و فروزی که در این مورد میتوان طرح کرد تشریح کنیم:

فرض اول - شخصی بانتهام از تکاب سرقت مقرون بازار در دیوانجنائی تهران (مثلاً) محکوم بحبس باعمال شاقه شده و پس از رسیدگی فرجامی دادنامه دیوانجنائی تهران نقض و رسیدگی بدیوانجنائی اصفهان ارجاع میشود در جریان رسیدگی کشف میشود که در تاریخ ارتکاب كناه ' متهم در تهران مرتکب سرقت عادی [جنحه] دیگری نیز شده است. آیا رسیدگی بکناه دوم در صلاحیت دادگاه جنحه تهران است یا دیوانجنائی اصفهان؟

فرض دوم - اگر كناه دوم مورد ارتکاب متهم از حیث درجه با كناه اول مساوی یعنی هر دو مثل سرقت مقرون بازار باشد در این مورد چه دادگاهی صالح بر رسیدگی بهر دو كناه خواهد بود؟

فرض سوم - اگر كناه دوم از حیث درجه بالاتر از كناه اول باشد مثلاً كناه اول مستوجب مجازات حبس مجرد و ثانوی حبس با اعمال شاقه باشد در این مورد دادگاه صالح بر رسیدگی دیوان جنائی اصفهان است یا تهران؟

فرض چهارم - شخصی بموجب ارجاع دیوان کشور

گذران متهم باید در يك دادگاه بعمل آید و طبق ماده ۱۹۷ همان قانون نیز دادگاهی صلاحیت رسیدگی بکلیه اتهامات را دارد که صالح برسیدگی بگناه اهم است و چون در حقیقت ارجاعی که از طرف دیوان کشور بدیوان جنائی اصفهان شده برای دادگاه مزبور ایجاد صلاحیت کرده و بالنتیجه قائم مقام دیوانجنائی تهران قرار داده شده علیهذا رسیدگی بگناه دوم متهم مذکور نیز باید در دیوانجنائی اصفهان بعمل آید.

۲ - در مورد فرض دوم

نیز همانطوریکه سابقاً گفته شد چون در حقیقت دیوانجنائی اصفهان قائم مقام دیوان جنائی تهران تشخیص شده و در هر حال یکی از این گناهان (گناه اول) بموجب رأی دیوان کشور باید در دیوانجنائی اصفهان رسیدگی شود رسیدگی بگناه دوم با استفاده از روح مواد ۱۹۹ و ۲ الحاقی باصول محاکمات جزائی، در دیوانجنائی اصفهان بعمل خواهد آمد.

۳ - در مورد فرض سوم که حل آنقدرها بی اشکال

نیست بشرح زیر استدلال میشود:

آنچه از ماده ۱۹۷ استفاده میشود این است که دادگاهی که صالح برسیدگی بهمترین گناه است باید بپردو گناه رسیدگی نماید و بنا بر این بموجب ماده مزبور و استفاده از منطوق ماده ۱۹۹ هر دو گناه باید در دیوان جنائی تهران رسیدگی شود ولی از طرف دیگر طبق ماده ۴۵۶ قانون اصول محاکمات جزائی در مورد گناه اول دیوان کشور نفی صلاحیت از دیوان جنائی تهران و اعطاء صلاحیت بدیوانجنائی اصفهان نموده و دیوان جنائی تهران هم چون سابقاً بموضوع رسیدگی کرده طبق موازین قانونی از جمله شق ۷ از ماده ۶۶ قانون آزمایش و مفهوم مخالف مواد ۵۲۶ قانون اصول محاکمات حقوقی که موارد رد قضات را معین کرده و ۴۶۶ قانون اصول محاکمات جزائی که در موارد معینی اعاده محاکمه را تجویز کرده و بالنتیجه در غیر آن موارد رسیدگی مجدد بیک امر از طرف دادگاه

صادر کننده دادنامه را جایز ندانسته دیگر حق رسیدگی مجدد را ندارد بنا بر این با وجود این تناقض تعیین مرجع صالح برسیدگی بهر دو گناه بی اشکال نیست.

ولی به عقیده این جانب چون در هر حال طبق مواد الحاقی باصول محاکمات جزائی رسیدگی بهر دو گناه باید در يك دادگاه بعمل آید و دیوان جنائی اصفهان هم الزام برسیدگی بگناه اول را دارد.

علیهذا با در نظر گرفتن اینکه دیوانجنائی مزبور قائم مقام دیوانجنائی تهران است منعی برای رسیدگی بپردو موضوع در دیوانجنائی اصفهان دیده نمیشود.

۴ - در مورد فرض چهارم

چون دیوانجنائی اصفهان ذاتاً صلاحیت رسیدگی بگناه جدید الکشف را که در صلاحیت دیوانجنز است ندارد و بموجب مواد الحاقی باصول محاکمات جزائی هم رسیدگی جداگانه در هر يك از دادگاههای فوق الذکر برخلاف اصول است به عقیده این جانب هم چنانکه بموجب ماده يك قانون مصوب اول اسفند ۳۰۹ اگر غیر مستخدم دوت در گناه مستخدم دولت معاونت کرده باشد سایر گناهان اراهم در دیوانجنز باید رسیدگی بشود در این مورد هم راهی جز اینکه هر دو گناه در دیوانجنز مورد رسیدگی قرار گیرد بنظر نمیرسد البته در این مورد نظر دیوان کشور هم که دائر برسیدگی موضوع در دادگاهی غیر از دیوانجنائی تهران که سابقاً بموضوع رسیدگی کرده تأمین شده است ولی این فرض در موردی است که گناه اول منتسب بمتهم قتل نباشد و الا دیوانجنز نیز صالح نبوده و رسیدگی تولید اشکال خواهد نمود مگر اینکه گفته شود گناهان متهم جداگانه در هر دادگاه مورد رسیدگی قرار گرفته ولی در موقع اجراء اشد کیفر اجراء شود که در اینصورت باز اصول قانونی سابق الذکر رعایت نشده است.